

در شماره قبل نامهای زیر از قلم افتاده بود :

الف - در نامهای فارسی

پرستو - خطاف باشد ، رود کی گوید:

چرا عمر کرکس دو صد سال و یحک نماید ز سالی فروتر پرستو

لغت فرس اسدی چاپ مرحوم عباس اقبال ص ۴۱۳

ب - نامهای محلی

اسپریچو - Espericu (لهجه زرتشتیان کرمانی) = پرستو = پرستی =

پرستیک . فرهنگ بهدنیان ، بکوشش منوچهر ستوده ص ۶

پرستی - Peresti (لهجه زرتشتیان یزد) = اسپریچو = پرستو .

فرهنگ بهدنیان ص ۲۹

پرستیک - Perestik (لهجه زرتشتیان دیه‌های یزد) = پرستو .

فرهنگ بهدنیان ص ۳۰

ابابیل در قرآن مجید وارسل علیهم طیراً ابابیل ترمیم بحجارة من سجيل فجعلهم كعصف ما کول. و فرستاد برایشان مرغان ابابیل را گروه گروه که می انداختند آنها را سنگهایی از گل پس گردانید آنها را مانند کاه خورده شده . آیات ۳ و ۴ و ۵ از سوره ۱۰۵ (سوره فیل)

کتاب اشعیاء (مثل پرستوک و کلنگ چنین جیک جیک میکنم و مانند کبوتر

یا هومیز نم، چشمانم از نگرستن بیالاضعیف است، ای خداوند در تنگیم مرا کفیل هستی. (فصل ۳۸ - آیه ۱۴ .

پرستوگ - (مرغی است معروف که در میانه خانه‌ها و مسجدها و کلیساها مسکن گزیند و تیز پرواز باشد، و از جمله خصایل او اینکه زمستان را در گرم سیر و تابستان را در ییلاق میگذراند چنانکه ارمیای نبی نیز برای این مطلب اشاره مینماید و ایمان قوم بنی اسرائیل را بدین مرغ تشبیه میفرماید. قاموس کتاب مقدس ص ۲۱۶

چگونگی زیست و حالات این پرنده

مطالب زیر را درباره احساسات این پرنده از مطبوعات گلچین کرده و درج مینمائیم. (از مجلات شکار و طبیعت و حمایت حیوانات و غیره)

چلچله‌ها نظر شادی هستند

چلچله‌ها همیشه در ردیف محبوبترین پرندگان در نزد بشر قرار داشته وقتی درست مطالعه کنیم می بینیم که انسانها همیشه این پرنده زیبارا پیامبر شادی و خوبیها لقب داده و همواره پیدا شدن آنها را نشانه شادی و بهبودی دانسته‌اند چلچله‌ها وقتی سر حال هستند و باهم بازی میکنند درست حالت بچه‌هایی را دارند که بسرو کول یکدیگر می‌پرند و بی‌خبر از دنیا به شیطنتهای کودکان مشغول میشوند. اما این بازیهای بظاهر کودکانه کم کم بسوی بازی برای تولید مثل متمایل میشود.

چلچله مانند حاج لك لك پرنده مقدسی بنظر میرسد، زیرا او دوست آدمی است، چلچله برای انسان اعتماد و اطمینان بسیاری قائل است و برای همین است که لانه خود را در زیر سقف اطاق‌های ما بنا میکند و از اینکه با آوازه‌های خود جایش را فاش میسازد ترس ندارد، زیرا او بخوبی میداند که انسان دوست اوست و به او لطمه‌ای وارد نخواهد ساخت.

این مهر و دل‌بستگی و این همجواری و همسایگی برای اینست که نوع انسانی این پرنده را پناه داده و هرگز در صدد ایداء و آزار او برنمی‌آید. این پرنده با ما در پیشرفت و تمدن همراه بوده و لانه‌اش را در کلیساهای ما، در قصرهای ما و در کلبه‌های کاه‌گلی ما

بنا کرده است و هر جا گوشه، تیری، جای سرپوشیده یافته است با آنجا پناه میبرد و زمانی که بسراغ مامیاید، بگمان این است که آدمی مظهر صلح و صفاست، او فکر میکند که ما قادریم خوب و مهربان باشیم و بی گناهی و پاکی، قلبمان را تسخیر کرده و برامیال تیره ما چیره گشته است.

این پرنده کوچک و زیبا، آزادی را بتمام معنی دوست میدارد و بهیچوجه حاضر نیست که خودش و یا بچههایش در قفس زندانی باشند.

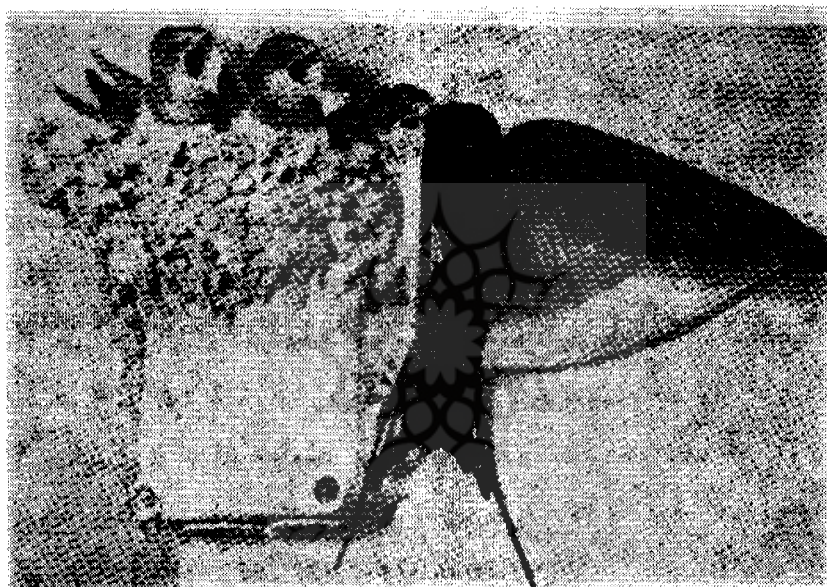
لانه سازی این پرنده

نروماده باهم برای ساختن آشیانه همکاری میکنند، گاهی لانه قدیمی را تعمیر کرده و گاه لانه تازه میسازند و برای اینکه در اینکار تصمیم قطعی بگیرند مدتها باهم مشاخره میکنند و بالاخره تصمیم نهائی بعهده (بانو) است. ابتدا چلچله ماده بسمت حوض یا جویبار ورودخانه پرواز میکند و جرعه آب بر میدارد و سپس خار و خاشاک هم تهیه کرده و اولین سنگ بنای خانها را مستقر مینماید و سپس چلچله نر بهمراه ماده دنباله کار را میگیرد. پرستولانه خود را زیر سقف در گاهی پنجره بنا میکند و این لانه بشکل پیاله کوچکیست که از گل رس مخمر بآب دهان پرنده ساخته شده و علف خشک و پرکاه و پشم و مو نیز در ترکیب آن بکار برده شده است.

تخم گذاری و تغذیه به نوزادان

در فصل مناسب ماده شروع به تخم گذاری میکند. پس از آنکه شماره تخمها به پنج عدد رسید ماده بروی آن می خوابد، خوابیدن روی تخمها بین نروماده نوبتی است باین ترتیب که هر یک ساعت ونیم یکی از آنها روی تخم میخوابد و عجیب این است که این مدت یکساعت ونیم از روی دقیق ترین ساعتها هم حتی ثانیه ای جلو و عقب نمیشود. پس از ۸-۱۲ روز نوزادان سراز تخم بیرون آورده و از این موقع کار مداوم و کشنده پدر و مادر شروع میشود، زیرا نوزاد چلچلهها اشتهای عجیب دیوانه کننده دارند که پایان ناپذیر است. پدر و مادر از صبحدم به پرواز درآمده و حشرات و کرمها را شکار کرده و با خود می آورند و بدهن باز - بچهها فرو میکنند، در یک هفته اول بچهها همیشه حرص

میزند و دهان‌شان باندازه ۶ سانتیمتر گشاد شده است و دائماً غذا میطلبند. حساب کرده‌اند یک بیچه چلچله دو روزه در مدت ۲۴ ساعت ۲۶۰ گرم که سیزده برابر وزن خود اوست غذا میخورد و بلع این مقدار غذا مصیبت دیگری نیز در پی دارد و آن بیرون بردن فضله آنها از آشیانه است و اگر هر چند ساعت لانه را تمیز نکنند سراسر آن پراز کثافات خواهد شد.

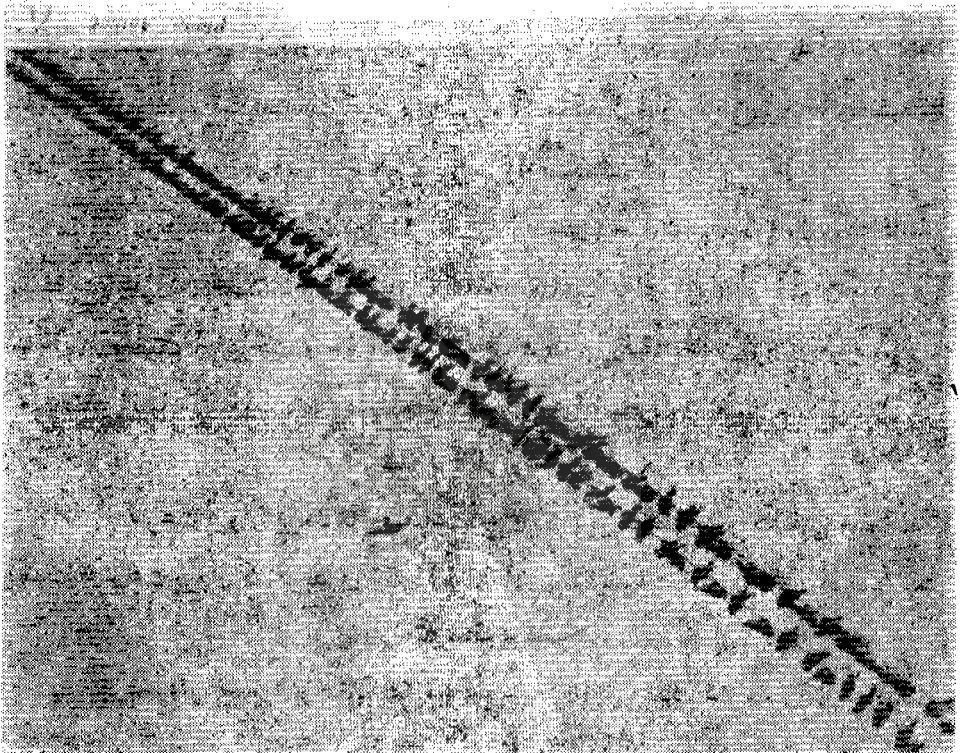
پارک باغ علوم ساسی

در امر تغذیه بدر نقش «مهمتری دارد و بیشتر از مادر غذا می‌رساند و پدر غالباً چند لحظه قبل از حمله مار و یا شاهین احساس خطر کرده و بیچه‌ها را از لانه خارج ساخته و تغییر مکان می‌دهد.

در ماه‌های اول بهار نخستین دسته چلچله‌ها که بیک بهار ناهیده میشوند از سفر برمیگردند. در این فصل ما پرستوها را در هوای صاف و لطیف بهاری در پرواز دائم می‌بینیم و تصور میکنیم که در خوشی غوطه‌ورند در حالیکه در آسمان بطلب طعمه پرسه میزنند و بالاخره بهار تمام میشود و بمرور ایام فصل سرما و پائیز فرا میرسد.

مهاجرت

طبیعی است با فرارسیدن فصل پائیز و نزدیکی سرما پشه و حشرات و پروانه‌ها و کرمها بالطبع کم میشوند و پرستوها بی طعمه میمانند و ناچار باید بجای دیگر پرواز نمایند.

چند روز قبل از مسافرت چلچله‌های هر ناحیه و شهر یک روز در طول سیمهای تلگراف و یا جاده‌ها کنار یکدیگر می‌نشینند و مدت‌ها چه‌چه می‌زنند و سپس همه باهم بسوی لانه‌ها پر کشیده و یکبار دیگر بالانه‌های خود تودیع نموده و سراسر لانه‌ها را با آب‌دهن اندود میکنند تا استحکام آن برای فصل زمستان کافی باشد. آنگاه یکروز صبح زود دسته‌جمعی پر کشیده و بسوی نقاط گرمسیر پرواز میکنند. در این مسافرت‌ها که روزهای متوالی باید پربکشند، خطرات و وقایع سخت بیشماری در کمین چلچله‌هاست

ولی آنها آنچنان يك پارچه و متحد هستند که هیچوقت همدیگر را تنهارها نمیکنند و اگر چلچله در مسافرت مریض و ناتوان شود ، همه اعضای دسته برای خاطر او به زمین می نشینند - جهت بیمار غذا تهیه میسازد و آنقدر صبر میکنند که مریض یا قدرت پرواز پیدا کرده و یا بمیرد.

چلچلهها در ارتفاع بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ متر پرواز میکنند زیرا حشراتی که غذای آنها را تشکیل میدهند در چنین ارتفاعاتی وجود دارند ، اما قبل از باران وقتیکه هوا خنک میشود این حشرات غریزاً تا پائین می آیند که گرفتار مناطق سرد جوی نشوند لذا چلچلهها نیز بدنبال آنها در سطح پائین پرواز میکنند.

در هر دسته از چلچلهها شش تا دو تا منجم و هواشناس وجود دارد که غالباً پیشاپیش حرکت میکنند و وضع هوا ، ساعات مناسب برای پرواز و اطراق گاهها و محللهای مناسب استراحت و خلاصه برنامه مسافرت را دقیقاً تنظیم کرده و بدیگران میدهند، اینها مانند قطب نما جهت و سمت پرواز و راه مسافرت را تعیین میکنند.

سرعت پرواز پرستوها

سرعت پرواز پرستوها در ساعت به ۱۰۰ کیلومتر میرسد و یکنفس میتوانند مدت ۶ ساعت پرواز کنند بدون اینکه لحظه ای بیاسایند.

عمر متوسط پرستوها

عمر متوسط پرستوها به ۲۸ ماه میرسد که از این مدت شش ماه را در مسافرت بوده و هشت ماه را بساختن لانه و بقیه را برای تغذیه نوزادان و بچه های سیر نشدنی خود صرف میکنند.

ناتمام

هفته گذشته اطلاع حاصل شد که کتاب «سبزیکاری» تألیف همکار ارجمند ما آقای مشیری برنده جایزه ای از یونسکو شده است. این موفقیت موجب سربلندی است و به آقای مشیری تبریک میگوئیم. (و)